

Formulár na zverejňovanie informácií o HABILITAČNOM konaní podľa §76 Zákona 131/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov

1. Dátum doručenia žiadosti o habilitačné konanie:	11. 11. 2019
2. Údaje z profesijného životopisu uchádzača habilitačného konania v rozsahu	
a) Meno, priezvisko, rodné priezvisko:	Paula PUŠKÁROVÁ
b) Akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, umelecko-pedagogické tituly, vedecké hodnosti:	Ing., DiS. art, PhD.
c) Rok narodenia:	1985
d) Údaje o vysokoškolskom vzdelaní, ďalšom akademickom raste a absolvovanom ďalšom vzdelávaní:	2009 –2012 <i>vysokoškolské vzdelanie 3. stupňa: Ekonomická univerzita v Bratislave, Fakulta medzinárodných vzťahov, odbor medzinárodné ekonomické vzťahy</i> 2004–2009 <i>vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa: Ekonomická univerzita v Bratislave, Fakulta medzinárodných vzťahov, odbor medzinárodné ekonomické vzťahy</i> 01/2008 – 06/2014 OEaD Akcia Rakúsko Slovensko – výskumník-študent /doktorand/postdoktorand: Inštitút sociálnej politiky, Inštitút ekonomickej geografie a geoinformatiky, Wirtschaftsuniversitaet Wien, Rakúsko 2004 –2010 operný spev: Konzervatórium v Bratislave
e) Údaje o priebehu zamestnaní a priebehu pedagogickej činnosti (rok, pracovisko, pozícia):	2019 – trvá Department for Geography, University Liege, Belgicko 2019 – trvá Katedra medzinárodného obchodu, Obchodná fakulta, Ekonomická univerzita v Bratislave 2017 – 2019 Katedra verejnej správy a regionálneho rozvoja, Národohospodárska fakulta, Ekonomická univerzita v Bratislave 2016 School of Diplomacy and International Relations, Seton Hall University, NJ, USA 2012 – 2019 Ústav ekonómie a manažmentu, Ekonomická univerzita v Bratislave
f) Údaje o odbornom alebo umeleckom zameraní (špecializácia):	medzinárodná ekonómia, ekonomický rast, ekonómia rozvojových krajín, environmentálna ekonómia
g) Údaje o publikačnej činnosti (sumár):	Príloha č. 1
h) Ohlasy na vedeckú alebo umeleckú prácu:	Príloha č. 2
i) Počet doktorandov, ktorým uchádzač je alebo bol školiteľom, s určením, koľkí z nich štúdium ku dňu vyhotovenia životopisu riadne skončili (počet doktorandov spolu / počet ukončených doktorandov):	-

3. Názov odboru habilitačného konania a inauguračného konania, v ktorom sa habilitačné konanie uskutočňuje:	medzinárodné podnikanie
4. Téma habilitačnej práce:	<i>Externality v ekonomickom raste: priestorová analýza vplyvu ľudského kapitálu, sociálneho kapitálu a príjmových nerovností</i>
5. Dátum, od ktorého je habilitačné konanie prerušené, a lehota, v ktorej majú byť odstránené nedostatky žiadosti:	
6. Oponenti habilitačnej práce: a) meno a priezvisko b) akademický titul c) vedecko-pedagogický titul d) umelecko-pedagogický titul e) pracovisko f) zamestnanec vysokej školy, na ktorej sa habilitácia uskutočňuje	Peter TEREM PhDr., PhD. prof. Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov, Univerzita M. Bela v Banskej Bystrici ÁNO ☐ NIE ☒
a) meno a priezvisko b) akademický titul c) vedecko-pedagogický titul d) umelecko-pedagogický titul e) pracovisko f) zamestnanec vysokej školy, na ktorej sa habilitácia uskutočňuje	Štěpán MÜLLER Ing., CSc., MBA doc. Fakulta mezinárodních vztahů, Vysoká škola ekonomická v Praze, ČR ÁNO ☐ NIE ☒
a) meno a priezvisko b) akademický titul c) vedecko-pedagogický titul d) umelecko-pedagogický titul e) pracovisko f) zamestnanec vysokej školy, na ktorej sa habilitácia uskutočňuje	Elena KAŠŤÁKOVÁ Mgr., PhD. doc. Obchodná fakulta, Ekonomická univerzita v Bratislave ÁNO ☒ NIE ☐
Členovia habilitačnej komisie: a) meno a priezvisko b) akademický titul c) vedecko-pedagogický titul d) umelecko-pedagogický titul e) pracovisko f) zamestnanec vysokej školy, na ktorej sa habilitácia uskutočňuje	Predseda: Ľudmila NOVACKÁ JUDr., PhD. prof. Obchodná fakulta, Ekonomická univerzita v Bratislave ÁNO ☒ NIE ☐
a) meno a priezvisko b) akademický titul c) vedecko-pedagogický titul d) umelecko-pedagogický titul	Saleh Mothana OBADI Ing., PhD. prof.

e) pracovisko f) zamestnanec vysokej školy, na ktorej sa habilitácia uskutočňuje	Ekonomický ústav, Slovenská akadémia vied ÁNO ☐ NIE ☒
a) meno a priezvisko b) akademický titul c) vedecko-pedagogický titul d) umelecko-pedagogický titul e) pracovisko f) zamestnanec vysokej školy, na ktorej sa habilitácia uskutočňuje	Josef TAUŠER Ing., Ph.D. doc. Fakulta mezinárodných vzťahů, Vysoká škola ekonomická v Praze, ČR ÁNO ☐ NIE ☒
7. Návrh habilitačnej komisie s odporúčaním udeliť alebo neudeliť uchádzačovi titul docent v odbore habilitačného konania a inauguračného konania spolu s oponentskými posudkami:	NÁVRH UDELIŤ ☒ NÁVRH NEUDELIŤ ☐ oponentské posudky – Príloha č. 3
8. Rozhodnutie príslušnej vedeckej rady, vrátane jeho odôvodnenia, ak sa vypracúva, a lehota na prípadne opätovné predloženie žiadosti podľa § 2 ods. 2 vyhlášky č. 246/2019 Z. z. (Ak uchádzač podľa rozhodnutia vedeckej rady podmienky nespĺňa, vedecká rada titul docent neudelí a jej predseda písomne oznámi toto rozhodnutie s odôvodnením uchádzačovi do 30 dní od rozhodnutia príslušnej vedeckej rady. Lehotu na opätovné predloženie žiadostí o získanie titulu docent určuje rokovací poriadok vedeckej rady):	SCHVÁLENIE NÁVRHU ☒ _____ NESCHVÁLENIE NÁVRHU ☐ Odôvodnenie: Lehota na opätovné predloženie:
9. Prezenčná listina zo zasadnutia vedeckej rady, ktorá o žiadosti rozhodovala	Príloha č. 4
10. Dátum a dôvod skončenia habilitačného konania:	
11. Ďalšie údaje o priebehu habilitačného konania:	Návrh na predsedu, členov habilitačnej komisie a oponentov habilitačnej práce schválený na VR OF EUBA dňa 18. 11. 2019

Príloha č. 1**Údaje o publikačnej činnosti**

Kategórie publikačnej činnosti	Počet
Vysokoškolské učebnice (počet/AH) ACA, ACB	ACB – 1/7,663
Skriptá a učebné texty (počet/AH) BCI	
Vedecké monografie (počet/AH) AAA, AAB	AAB – 2/7,13
Pôvodné vedecké práce vo vedeckých časopisoch domácich a zahraničných karentovaných a registrovaných v databázach Web of Science a SCOPUS ADC, ADD, ADM, ADN	ADC – 5; ADM – 2
Pôvodné vedecké práce vo vedeckých časopisoch domácich a zahraničných registrovaných v databázach Web of Science a SCOPUS ADE, ADF	ADE – 3; ADF – 3
Pôvodné vedecké práce vo vedeckých zborníkoch recenzovaných a zborníkoch charakteru vedeckej monografie AEC, AED, ABA, ABB	AED – 1; ABA – 1
Pôvodné vedecké práce v odborných časopisoch, v nerecenzovaných vedeckých zborníkoch nekonferenčných ABC, ABD, ACC, ACD, BDC, BDD, BDE, BDF, AEE, AEF	ABC – 1; ABD – 1
Príspevky publikované v zborníkoch (spolu)	24
- zahraničné konferencie AFA, AFC, BEC, BEE	AFA – 1; AFC – 7
- domáce konferencie AFB, AFD, BED, BEF	AFD – 16
Odborné práce a iné knižné publikácie BAA, BAB, BBA, BBB, BCB, BCK, BDA, BDB, BFA, BFB, BGG, BGH, EAI, EAJ, EDI, GHG, GII	GHG – 1; GII – 1

Príloha č. 2**Ohlasy na vedeckú alebo umeleckú prácu**

Citácie a ohlasy (spolu)	77
- citácie v zahraničných publikáciách kódy: 1, 3	Kód 1 – 59 Kód 3 – 7
- citácie v domácich publikáciách kódy: 2, 4	Kód 2 – 4 Kód 4 – 3
- iné ohlasy a odkazy v domácich a zahraničných publikáciách kódy: 5, 6	Kód 6 – 4

Príloha č. 3

Oponentské posudky:

Meno a priezvisko oponenta: Prof. PhDr. Peter Terem, PhD.

Pracovná pozícia, adresa pracoviska, kontakt oponenta habilitačnej práce: profesor, vedúci Katedry medzinárodných vzťahov a diplomacie, Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Kuzmányho 1, 974 01 Banská Bystrica, peter.terem@umb.sk

OPONENTSKÝ POSUDOK

Meno a priezvisko uchádzača: Ing. Paula Puškárová, DiS. art., PhD.

Názov habilitačnej práce: Externality v ekonomickom raste: priestorová analýza vplyvu ľudského kapitálu, sociálneho kapitálu a príjmových nerovností.

Obsahová stránka práce:

I. Cieľ práce a jeho naplnenie - aktuálnosť tematiky:

Predložená habilitačná práca s rozsahom 91 strán, vrátane zoznamu literatúry a príloh, približuje význam vplyvu priestorových externalít ľudského, sociálneho kapitálu a príjmových nerovností na ekonomický rast. Autorka sa prostredníctvom regresnej analýzy teoretických modelov ekonomického rastu rozšírených o maticu priestorových váh usiluje poukázať na váhu vplyvu vyššie spomenutých externalít na ekonomický rast v Európskej únii, pričom analýzu dopĺňa o model vplyvu príjmových nerovností. Aktuálnosť zvolenej problematiky podčiarkujú vývojové trendy prehlbovania príjmových nerovností i regionálnych disparít so zásadnými implikáciami v ekonomickej i politickej sfére (príklon k protekcionizmu, populizmu, antisystémové prístupy a pod.). Prostredníctvom priestorovej ekonometrie sa pritom otvárajú možnosti formovania nových modelov ekonomického rastu so zreteľom vplyvu skúmaných externalít.

Samotná štruktúra práce pozostávajúca z úvodu, piatich kapitol a záveru je z koncepčného i obsahového hľadiska vyvážená a reflektuje stanovené ciele práce. V prvej kapitole autorka prehľadne predstavuje vedeckú literatúru relevantnú k výskumnej téme týkajúcu sa teórií ekonomického rastu, vplyvu ľudského, sociálneho kapitálu a príjmových nerovností na ekonomický rast. V druhej kapitole detailne a zrozumiteľným spôsobom informuje o cieľoch práce, hypotézach a ich modelovaní. Tretia kapitola približuje metodiku práce a metódy skúmania. Štvrtá kapitola uvádza prehľadným spôsobom výsledky skúmania a piata kapitola vysvetľuje a pojednáva o výsledkoch testov robustnosti jednotlivých modelov.

2. Vhodnosť použitých metód, metodológia:

(metodologická a metodická stránka práce, identifikácia pojmov, úloh, výber metód, vhodnosť metodických postupov)

Autorka uplatnila širokú škálu vedecko-výskumných metód na profesionálnej úrovni, výsledkom čoho je komplexný a ucelený charakter habilitačnej práce. Vhodne zvolená metodika práce je determinovaná vytyčenými výskumnými cieľmi a vhodne sformulovanými hypotézami. Pri testovaní prvých dvoch hypotéz pracuje autorka s modelmi Cobb-Douglasovej produkčnej funkcie, kľúčovou veličinou je TFP-celková produkcia faktorov, pričom autorka pracuje s regiónom úrovne NUTS-2 a dátami v rozmedzí rokov 2000-2010. Tretia hypotéza vychádza z Cinganovej verzie rozšíreného Mankiw-Romer-Weil modelu o redistribučný efekt ekonomického rastu kombinovaný s funkciou blahobytu, hodnoty príjmových nerovností sa vyhodnocujú na úrovni Štátov za roky 2005-2013. Teoretické modely boli následne spracované do priestorových Durbinových modelov.

3. Zhodnotenie poznatkovej bázy:

(preukázanie teoretických vedomostí k danej téme, spracovanie informačných zdrojov)

Vychádzajúc z vedeckých a odborných prác venujúcich sa finančným a nefinančným externalitám, má autorka ambíciu v predloženej habilitačnej práci skúmať mieru vplyvu ľudského, sociálneho kapitálu a príjmových nerovností na agregátnu produkciu regiónov na úrovni NUTS-2 a štátov EÚ. Autorka sa v úvode práce, ako aj v jej závere, mohla podrobnejšie venovať významu i limitom kvantitatívnej priestorovej analýzy ekonomického rastu.

Bohatá a prehľadne usporiadaná bibliografia sa opiera o relevantnú domácu i zahraničnú vedeckú literatúru, koncepčné materiály, dokumenty a internetové zdroje. Rozsiahly bibliografický súbor poukazuje na zodpovedný a systémový vedecký prístup autorky k predmetnej problematike.

4.Prínos habilitačnej práce-výsledky:

(analýza získaných výsledkov, ich interpretácia, formulácia záverov a odporúčaní)

Autorka pri analýze a interpretácii výsledkov postupovala vecne a korektne. Akceptovateľné je konštatovanie, že testy robustnosti vykazujú značnú stabilitu modelu, určité limity súvisia s obmedzenou spoľahlivosťou zastupujúcich premenných znalostného a ľudského kapitálu, čoho dôsledkom je, že Časť opomenutých TFP sa prejavila v priestorovej autokorelácii závislej premennej TFP.

Habilitačná práca potvrdzuje význam uplatňovania priestorovej ekonometrie pri zostavovaní nových modelov ekonomického rastu. Výskumné zistenia poukazujú na užitočnosť investícií do tvorby a mobility ľudského a sociálneho kapitálu, najmä v odvetviach, v ktorých má región/štát konkurenčnú výhodu. V podmienkach Európskej únie sa javí tiež ako vhodná politika zameraná na znižovanie príjmových nerovností. Na druhej strane zostáva otvorená otázka vplyvu externalít príjmových nerovností na príklade iných štátov (Spojené štáty americké alebo Čínska ľudová republika).

5. Aplikačné prínosy pre prax

(možnosti praktického využitia výsledkov riešenia)

Prínos projektu v ekonomickej apolitickej sfére je nesporný vzhľadom na mimoriadnu aktuálnosť skúmanej témy. Výskumné zistenia sú nesporne užitočným príspevkom k hlbšiemu porozumeniu vplyvu externalít v ekonomickom raste v strednej a východnej Európe, na úrovni Štátov Í regiónov.

Formálna stránka práce

6.Formálne náležitosti práce a úprava

(grafická a estetická úprava-prehľadnosť, štýl, grafika, jazyková stránka práce: štylistika, gramatika, interpunkcia).

Predložená práca spĺňa všetky formálne náležitosti. Text je prehľadný. Vysoko profesionálny štýl, akým je habilitačná práca spracovaná dokazuje, že autorka má bohaté skúsenosti s písaním vedeckých prác. Rovnako pozitívne hodnotenie sa týka štylistickej a gramatickej stránky práce. Tabuľky sú prehľadné a zrozumiteľné, mapová príloha je spracovaná na primeranej úrovni.

Otázky k obhajobe habilitačnej práce

7. Otázky a námety do rozpravy:

Ako vidíte ďalšie možnosti využitia priestorovej ekonometrie v kontexte ekonomickej teórie rastu (všeobecne Í v podmienkach SR)?

Záver

8. Záverečné hodnotenie:

Svojou obsahovou konzistentnosťou predložená habilitačná práca predstavuje významný príspevok do vedeckej a odbornej diskusie o význame vplyvu ľudského, sociálneho kapitálu a príjmových nerovností na ekonomický rast. Habilitačná práca sa zameriava na tému, ktorá je významná, dlhodobo aktuálna, ale zároveň dynamicky sa vyvíjajúca, čo vytvára zložitý terén pre formulovanie relevantných odporúčaní.

Práca zodpovedá požiadavkám kladeným na habilitačné práce a preto prácu odporúčam k obhajobe. Po úspešnom obhájení habilitačnej práce navrhujem udeliť Ing. Paule Puškárovej, DiS. art., PhD. vedecko-pedagogický titul „docent“ pre odbor habilitačného konania medzinárodné podnikanie.

V Banskej Bystrici 16.12.2019

Podpis oponenta: Prof. PhDr. Peter Terem, PhD.

Oponent závěrečné práce: **doc. Ing. Štěpán Müller, CSc., MBA**

Pracoviště: VŠE Praha, Fakulta mezinárodních vztahů, Katedra mezinárodního obchodu

OPONETSKÝ POSUDOK habilitační práce

Uchádzač: Ing. Paula Puškárová, DiS. Art., PhD.

Názov habilitačnej práce: Externality v ekonomickom raste: priestorová analýza vplyvu
ľudského kapitálu, sociálneho kapitálu a príjmových nerovností

Obsahová stránka práce:

1. Cieľ práce a jeho naplnenie – aktuálnosť tematiky

Zkoumání tří složek celkové produktivity faktorů (TFP), na něž je habilitační práce zaměřena, tedy vlivu externalit lidského kapitálu, sociálního kapitálu a příjmových nerovností na ekonomický růst, je tématem nepochybně aktuálním a navazuje na předchozí výzkum autorky. Cíl práce je jednoznačně definovaný a je doplněn dílčími cíli, které tvoří jednotlivé kapitoly. V návaznosti na cíle práce formuluje autorka hlavní a tři dílčí hypotézy. Práce je po obsahové stránce vyvážená, vnitřně konzistentní a splňuje podle mého názoru požadavky na habilitační práce tohoto zaměření.

2. Vhodnosť použitých metód, metodológia

Výzkum ekonomického růstu se s rozvojem metod prostorové ekonometrie v posledních letech zaměřuje stále častěji také na externality typu znalostního, lidského a sociálního kapitálu a jejich vliv nejen na vlastní růst dané firmy, regionu či země, ale také na možné působení a dopady na okolí.

Pro empirické ověření hypotéz vychází autorka z ekonometrických modelů významných světových odborníků. Přehled názorů těchto autorů velmi podrobně shrnuje v rozsáhlé první kapitole práce. Ve druhé kapitole navazuje na tyto modely vlastní úpravou, kdy postupně zkoumá vliv externalit lidského kapitálu (Model 1), sociálního kapitálu (Model 2) a příjmových nerovností (Model 3).

Metodika práce a způsob výpočtu jsou podrobně popsány ve třetí kapitole, věnované standardnímu způsobu výpočtu celkové produktivity faktorů a úpravám, které autorka použila, aby dosáhla formulace modelů, odpovídajících požadavkům jednotlivých zkoumaných externalit.

Zvolenou metodologií a metodologický postup lze pro zvolený cíl práce považovat za velmi vhodný a dostatečně průkazný.

3. Zhodnotenie poznatkovej bázy

V první kapitole na téměř 20 stranách textu autorka prokazuje svou suverenitu, pokud jde o znalost problematiky. Podává velmi podrobný přehled světové vědecké literatury, zabývající se externalitami, doprovázejícími ekonomický růst. O rozsahu rešerše svědčí mimo jiné skutečnost, že jen v této části práce odkazuje autorka na téměř 100 vědeckých prací světových autorů, zabývajících se daným problémem. Samotné zkompletování takto rozsáhlého souboru odborné literatury zasluhuje velmi pozitivní hodnocení přístupu autorky k vlastnímu zpracování cíle práce.

4. Prínos habilitačnej práce – výsledky

Habilitační práce představuje ucelený komplex vědecko-výzkumného úkolu, od formulace cíle a hypotéz, přes důkladnou rešerši dosavadní odborné literatury až po formulaci vlastních modelů, příslušných propočtů a vyvození relevantních závěrů. Lze tedy nepochybně prohlásit, že jde o jistý posun ve vědeckém poznání, úměrný cíli a možnostem, které jsou k dispozici.

Protože jde o habilitační práci a titul docent je vědecko-pedagogickým titulem, lze se rovněž ptát na přínos k pedagogické činnosti. V této oblasti je podle mého názoru přínosem skutečnost, že autorka otevírá diskusi týkající se úlohy těch faktorů ekonomického růstu, které nebývají běžně zmiňovány, a které budou v budoucnosti patrně hrát stále významnější roli. Již samotné upozornění na tyto externality, kterým je práce věnována, je z hlediska poznání velmi důležité.

5. Aplikačné prínosy pre prax

Přestože jsem již v předchozím bodě naznačil, že práci považuji za přínosnou z vědeckého i pedagogického hlediska, domnívám se, že aplikační přínos pro praxi bude poměrně omezený. Dopad zkoumaných externalit do praxe je zatím prakticky těžko postižitelný, přestože například prostorové ekonometrické modely, uváděné v práci, by mohly být využity v modelování vývoje NUTS – 2 v rámci Evropské unie.

Formálna stránka práce:

6. Formálne náležitosti práce a úprava

Po formální stránce je práce velmi kvalitně zpracována. Přestože nemohu posoudit jazykovou stránku, stylistiku a gramatiku, dovoluji si konstatovat, že podle mého soudu práce odpovídá všem požadavkům, které jsou na tento typ prací po formální stránce kladeny.

Otázky k obhajobe habilitačnej práce:

7. Otázky a námety do rozpravy

Při hodnocení práce jsem se zaměřil spíše na vstupní předpoklady a následné závěry. Samotné tři předkládané modely jsem chápal jako „black box“ a nezkoumal jejich validitu. Při čtení mne napadala celá řada otázek, které dále v posudku uvádím nikoli proto, abych na každou vyžadoval odpověď, ale spíše jako podněty, které text práce vyvolává.

Na straně 14 autorka zmiňuje rozdíl mezi znalostním a lidským kapitálem. Nakolik je možné je rozlišit? Mohou fungovat odděleně? Jaký dopad může v této souvislosti mít stále více využívaná umělá inteligence?

Na stejné straně autorka uvádí převládající názor, že lidský kapitál je funkcí vzdělání, jeho délky a dosaženým stupněm. Jako faktor úrovně mzdy takto pojaté vzdělání patrně působí, ale inovace, významné pro ekonomický růst, vznikají podle mého názoru často i bez vazby na délku a stupeň vzdělání.

Na straně 16 cituje autorka názor, že vědecko-výzkumné aliance se shlukují (klasterizují) v okolí dostatku lidského kapitálu. Toho efektu lze ovšem dosáhnout i cílenou mezinárodní spoluprací, kdy například špičkový tým vědců z řady zemí, specialistů na výzkum laserů, se díky financování se strany EU vytvořil v Dolních Břežanech, ačkoliv tam ani v okolí (včetně Prahy) by taková vědecká instituce jinak nikdy vzniknout nemohla.

Pokud jde o sociální kapitál jako další externalitu ekonomického růstu (subkapitola 1.3), domnívám se, že jedním z významných faktorů sociálního kapitálu, který však není v práci vůbec zmíněn, je společenská odpovědnost firem (Corporate Social Responsibility - CSR). V současné době mnoho firem považuje (právem) CSR za jeden z faktorů, který ovlivňuje jejich ekonomický růst díky akumulaci sociálního kapitálu. Lze namítnout, že CSR se týká především firemní sféry. Při existenci nadnárodních monopolů, operujících v celosvětovém měřítku, je však možno považovat CSR v jejich podání za globální fenomén s odpovídajícími dopady do tvorby sociálního kapitálu.

Autorka v práci cituje z literatury tři základní režimy solidárnosti, tedy společensky sdíleného blahobytu – liberální, konzervativní a sociálně-demokratický. Je toto rozdělení platné i pro současnou situaci nebo dochází ke změnám?

Pokud jde o výsledky a závěry, potvrzují předem formulované hypotézy. Namítnout lze, že v některých případech se autorka opírá o údaje, které již mohou být zastaralé. Například data v Grafu 1 končí rokem 2010, avšak v práci uvedená trajektorie celkové produktivity je nepochybně správná.

Ve většině případů pracuje autorka s údaji zahrnujícími 27 členských států EU (bez Chorvatska, které vstoupilo v roce 2013), ale včetně Velké Británie. Jaké možné dopady do výsledku modelů ohledně zkoumaných externalit vidí autorka z pohledu předpokládaného vystoupení Velké Británie z EU v lednu 2020?

Zajímavým přínosem pro výuku by mohlo být podrobnější rozpracování dopadů znalostního kapitálu do jednotlivých regionů EU. Bližší vysvětlení v práci by si vyžadovaly závěry, uvedené v Grafu 2: *Regióny s najvyššími priamymi a nepriamymi vplyvmi znalostného kapitálu v EU* na straně 71. Z textu není zřejmé, proč identické belgické NUTS – 2 jsou v případě nepřímých efektů vlivu znalostního kapitálu uváděny jako „vítězové“, zatímco u přímých efektů jako „poražení“.

Ve výsledcích odhadu vlivu externalit sociálního kapitálu na TFP v modelu 2 autorka poznamenává, že *„Dôležité je taktiež poznamenat, že vplyv sociálneho kapitálu a ľudského kapitálu v okolí se zdá byť negatívny na lokálnu rast produktivity“*. Sama autorka poukazuje na omezenou vypovídací schopnost odhadů těchto vlivů, předchozí citát by si však pro plné pochopení zasluhoval podrobnější vysvětlení.

Obecně lze poznamenat, že jednotlivé proměnné, využívané v modelech, jsou často odhady, ale výsledkem propočtů jsou „tvrdá“ data. Bylo by proto prospěšné závěry poněkud relativizovat.

Celkový přínos vidím především v dalším rozpracování modelů ekonomického růstu, respektujících vliv v práci zkoumaných externalit, tedy lidského a sociálního kapitálu a příjmových nerovností.

Záver:

8. Závěrečné hodnotenie

Práca zodpovedá požiadavkám kladeným na habilitačné práce a preto prácu odporúčam k obhajobe.

Po úspešnom obhájení habilitačnej práce navrhujem udeliť

Ing. Paule Puškárovej, DiS. art., PhD.

vedecko-pedagogický titul „docent“ pre obor habilitačného konania *medzinárodné podnikanie*.

V Praze, 30. 12. 2019

Podpis oponenta: doc. Ing. Štěpán Müller, CSc., MBA

doc. Mgr. Elena Kašťáková, PhD.

Katedra medzinárodného obchodu, Obchodná fakulta, Ekonomická univerzita v Bratislave, Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava 5,

mail: elena.kastakova@euba.sk

OPONENTSKÝ POSUDOK

Meno a priezvisko uchádzača: Ing. Paula Puškárová, DiS. art., PhD.

Názov habilitačnej práce: Externality v ekonomickom raste: priestorová analýza vplyvu ľudského kapitálu, sociálneho kapitálu a príjmových nerovností.

1. Cieľ práce a jeho naplnenie - aktuálnosť tematiky

Geopolitické a geoeconomické zmeny prebiehajúce v ostatných rokoch v medzinárodnom prostredí vo veľkej miere ovplyvnili vývojové tendencie v medzinárodnom podnikaní, a to nie len v teritoriálnych alebo v komoditných súvislostiach, ale aj v oblasti ľudského a sociálneho kapitálu a príjmových nerovností jednotlivých krajín či regiónov. V medzinárodnom prostredí prítomnosť znalostného, sociálneho a ľudského kapitálu predstavujú kľúčové externality v ekonomickom raste a hlavne ich priestorovom prepojení. Preto môžeme konštatovať, že téma danej habilitačnej práce je vysoko aktuálna obzvlášť v období zrýchľujúcej sa globalizácie, prebiehajúcich vnútroštátnych nerovnostiach spojenými s prejavmi protekcionizmu, nacionalizmu prerastajúceho až do populizmu v mnohých tradične liberálnych krajinách.

Stanovený hlavný cieľ v habilitačnej práci (HP) je naplnený. Autorka sa snažila *preskúmať vplyv externalít znalostného, ľudského kapitálu, sociálneho kapitálu a príjmových nerovností na ekonomický rast v EÚ*. Danému cieľu napomáhala šesť čiastkových cieľov, ktoré sú formulované logicky v nadväznosti na hlavný cieľ. Za účelom dosiahnutia hlavného cieľa a parciálnych cieľov bola v HP stanovená hlavná hypotéza: *externality ľudského kapitálu, sociálneho kapitálu a príjmových nerovností vplyvajú štatisticky významnou mierou na agregátnu produkciu krajín a regiónov v EÚ*, ktorá bola overovaná tromi čiastkovými na seba nadväzujúcimi hypotézami.

Môžeme konštatovať, že HP spĺňa stanovený rozsah požadovaný na takýto typ práce. Jednotlivé kapitoly sú dostatočne obsahovo vyvážené a taktiež vnútorne logicky na seba navzájom nadväzujú. I keď možno v Kapitole 5 Diskusia by sa viacej žiadalo „diskusie“, v ktorej dochádza ku konfrontácii medzi dosiahnutými výsledkami autorky a podobnými relevantnými už uskutočnenými výskumami iných autorov. Taktiež sa tu mohli zohľadniť aj odporúčania, ktoré sa uviedli v závere na s. 75 - 76.

2. Vhodnosť použitých metód, metodológia

Autorka v svojej HP na dosiahnutie stanoveného cieľa použila všeobecné teoretické metódy (metóda analýzy a syntézy, indukcie a dedukcie, pozorovania a abstrakcie), ale i špecifické teoretické ako metódu komparácie a analógie, ďalej matematicko-štatistické metódy v podobe deskriptívnej a sumarizačnej štatistiky premenných v jednotlivých modeloch a ekonometrické metódy, hlavne priestorovú ekonometrickú analýzu v podobe troch modelov zameraných na externality ľudského kapitálu, sociálneho kapitálu a príjmových nerovností.

Zároveň autorka využila metódu grafického zobrazenia a kartogramovú metódu pri prehľade celkovej produktivity v jednotlivých regiónoch EÚ a pri rozložení zásob znalostného kapitálu v oblasti podania patentových prihlášok. Uplatnené vedecké metódy v HP sú považované za vhodné a efektívne použité a zodpovedajú vytýčenému cieľu.

3. Zhodnotenie poznatkovej bázy

Autorka v HP preukázala teoretické vedomosti v oblasti skúmania teórii ekonomického rastu znalostných externalít, ľudského kapitálu, sociálneho kapitálu a príjmovým nerovnostiam s prepojenosťou jednotlivých druhov kapitálu na ekonomický rast. Pozornosť sa venovala množstvu empirických výskumov v oblasti externalít v ekonomickom raste a jeho globalizačných dosahov na skúmanú problematiku.

Pri spracovaní teoretických východísk k skúmanej problematike bolo využité množstvo zahraničnej a domácej literatúry. V oblasti spracovania údajov ľudského a sociálneho kapitálu boli použité mikrodáta získané z Európskeho sociálneho prieskumu (ESS), Eurostatu, rôznych agentúr a množstva renomovaných vedeckých a odborných časopisov a elektronických zdrojov. O čom svedčí aj autorkin zoznam použitej literatúry HP, v ktorom sa nachádza viac ako 115 zdrojov.

4. Prínos habilitačnej práce - výsledky

Prínos predkladanej HP je vidieť v kompletizácii spracovaných poznatkov v oblasti teórii ekonomického rastu, ľudského kapitálu, sociálneho kapitálu a príjmových nerovností a jednotlivých externalít pôsobiacich v ekonomickom raste pod vplyvom globalizačných tendencií. Môžeme konštatovať, že najväčším prísomom je v zostavení nových modelov ekonomického rastu, ktoré zohľadňujú vplyv jednotlivých externalít, či už ľudského kapitálu, sociálneho a príjmových nerovností prostredníctvom priestorovej ekonometrie. Zároveň daná práca prináša nové poznatky o vplyve externalít na ekonomický rast krajín strednej a východnej EÚ či už jednotlivých regiónov danej oblasti. A taktiež aj v stanovení možných vysvetlení pre vplyv externalít príjmových nerovností na ekonomický rast prostredníctvom jednotlivých režimov blahobytu a produkčnej funkcie blahobytu. A zároveň aj v stanovení odporúčaní autorky pre vládne agentúry a podnikateľský sektor v skúmanej problematike.

5. Aplikačné prínosy pre prax

Aplikačné prínosy HP je vidieť v sústredení poznatkov skúmanej problematiky, ktoré majú širší politicko-ekonomický význam. Hlavne v investičnej oblasti, v tvorbe ľudského a sociálneho kapitálu v krajinách alebo regiónoch, v ktorých nedochádza len k produkovaniu znalostného kapitálu, ale taktiež aj k prelievaniu a importovaniu takýchto znalostí do ďalších regiónov. Dané výsledky môžu využívať vládne agentúry a miestne samosprávy k rozvoju svojho zahraničného obchodu, priamych zahraničných investícií, pričom môžu zveľaďovať svoj ľudský a sociálny kapitál v daných oblastiach. Zároveň výsledky danej práce môžu poslúžiť k stanoveniu rozvojových stratégií krajín, regiónov, prípadne miestnych samospráv, pri ktorých riadením príjmových nerovností môžu doceliť rýchly ekonomický rast daného územného celku či regiónu.

Taktiež výsledky práce možno využiť nielen v pedagogickom procese v rámci študijných programov Obchodnej fakulty, ale aj vo vedeckovýskumnej činnosti zameranej na priestorovú ekonometrickú analýzu vplyvu ľudského kapitálu, sociálneho kapitálu a príjmových nerovností na ekonomický rast. A v neposlednom rade, táto práca môže poslúžiť aj širokej odbornej verejnosti, podnikateľským subjektom pôsobiacim v medzinárodnom podnikaní zameraným na investičnú činnosť a ľudské zdroje.

6. Formálne náležitosti práce a úprava

Predložená HP je spracovaná prehľadne bez vážnejších gramatických a štylistických chýb. Napriek tomu sú možné niektoré ďalšie formálne úpravy, ako napríklad, tabuľky, grafy a modely sa texte v slovenskom jazyku píše s malým písmenom, v prípade niektorých tabuliek (napríklad: 5, 6, 7, 15, 16, 17, 19, 21, 22) nebol uvedený zdroj iba legenda alebo poznámka. Strany príloh sa v habilitačných prácach už nečíslujú, iba prvá strana príloh. Prípadne sa mohol uviesť zoznam príloh na prvej strane príloh.

7. Otázky a námety do rozpravy

- 1) Do akej miery ovplyvňuje prílev PZI mobilitu ľudského kapitálu, sociálne kapitálu a príjmové nerovnosti v regiónoch strednej a východnej EÚ?
- 2) Aký môže mať dosah prijatie koncepcie Priemysel 4.0 na regióny s najvyššími priamymi a nepriamymi vplyvmi znalostného kapitálu v EÚ (podľa grafu 2, s. 71)?
- 3) Aké vidíte perspektívy vplyvu a možnosti zmien externálít na ekonomický rast z hľadiska ľudského kapitálu, sociálneho kapitálu a príjmových nerovností?

8. Záverečné hodnotenie

Daná práca zodpovedá požiadavkám kladeným na habilitačné práce a preto ju odporúčam k obhajobe. Po úspešnom obhájení habilitačnej práce navrhujem Ing. Paule Puškárovej, DiS. art., PhD., udeliť vedecko-pedagogický titul „docent“ pre odbor habilitačného konania *medzinárodné podnikanie*.

V Bratislave 10. 12. 2019

Podpis oponenta: doc. Mgr. Elena Kaš'áková, PhD.

Príloha č. 4

Prezenčná lista zo zasadnutia vedeckej rady, ktorá o žiadosti rozhodovala:

Prezenčná listina zo zasadnutia Vedeckej rady Obchodnej fakulty EU v Bratislave zo dňa 12. 3. 2020		
1.	DRÁBIK Peter, Ing., PhD.- predseda	prítomný
2.	BUGÁR Štefan, PhD., PhD., MBA	ospravedlnený
3.	DAŇO Ferdinand, prof. Ing., PhD.	prítomný
4.	FRANCOVÁ Zuzana, Ing., PhD.	prítomná
5.	HANULÁKOVÁ Eva, prof. Ing., PhD.	prítomná
6.	KAŠŤÁKOVÁ Elena, doc. Mgr., PhD.	prítomná
7.	KITTOVÁ Zuzana, doc. Ing., PhD., M.B.L.- HSG	prítomná
8.	KONŠTIAK Pavol, doc. Ing., PhD.	prítomný
9.	KRIŠTOFÍK Peter, doc. Ing., PhD.	prítomný
10.	KRNÁČOVÁ Paulína, Ing., PhD.	prítomná
11.	KUBIČKOVÁ Viera, doc. Ing., PhD.	prítomná
12.	LACKOVÁ Alica, doc. Ing., CSc.	prítomná
13.	LELLÁK Branislav, Bc.	prítomný
14.	LESÁKOVÁ Dagmar, prof. Ing., CSc., D.M.M.	prítomná
15.	NOVACKÁ Ludmila, prof. JUDr., PhD.	prítomná
16.	NOVÝ Ivan, prof. Ing., CSc.	ospravedlnený
17.	ORGONÁŠ Jozef, Ing., PhD.	prítomný
18.	REHÁK Róbert, Ing., PhD.	prítomný
19.	ROZIN Alexander, Ing., PhD.	ospravedlnený
20.	TAUŠER Josef, doc. Ing., Ph.D.	ospravedlnený
21.	VÝROST Tomáš, doc. Ing., PhD.	prítomný